

Rimaszombat története

Rimaszombat (szlovákul: *Rimavská Sobota*, németül: *Gross-Steffelsdorf*) város [Szlovákiában](#). A Besztercebányai kerület Rimaszombati járásának székhelye.

Rimaszombat a Gömöri-medence északi peremén, a Rima-folyó völgyében fekszik. Érinti az országot kelet-nyugati irányban átszelő 50-es főút Losonc (26 km) és Tornalja (30 km) közötti szakasza. Az 531-es út a Rima völgyében Abafalva (32 km) és Nyustyán (22 km) át Tiszolc (34 km) felé teremt összeköttetést. Vasútvonalak vezetnek Feledre és Tiszolcon át Breznóbányára.

Északnyugatról Kruznó, Bakostörék, Cserencsény; északról Tóthegymeg; északkeletről Balogpádár, Perjése, Zeherje, és Vámosbalog; keletről Uzapanyit és Balogtamási; délkeletről Szútor; délről [Jánosi](#) és Kisgömöri; délnyugatról Várgedeés Feketepatak; nyugatról pedig Guszona és Osgyán községekkel, összesen 17 községgel határos.

Nevét szombati napokon tartott hetivásáraitól kapta. Nevének előtagja a Rima folyó melletti fekvésére utal.

Területe már a bronzkortól folyamatosan lakott volt. Első ismert írásos említések (1268) Szombathely (Zumbothel) már kiváltságos helynek számít, mert a kalocsai érsek birtokának, az ún. rimai ispánságnak a központja volt. A Szombathely elnevezés a szombati napon tartott hetivásárra utal. A szombat napi vásárokat országszerte I. Géza király (1074–1077) állította fel. A város másik, Stefansdorf nevű részét német telepesek alapították. Ekkor két faluból állott, a kalocsai érsek birtokában. 1271-ben "*Rymoa Zumbota*", 1321-ben "*Ryma Zumbath*" néven említik. 1335-ben Károly Róberttől kapta kiváltságait. 1387-ben az ide látogató Zsigmond király megerősítette ezeket. A 15. században védőfalakkal vették körül és kisebb vára is volt, melyet 1441-ben Giskra foglalt el, de Mátyás 1459-ben visszafoglalta. Többször is béketárgyalások színhelye volt Giskra és Hunyadi közt. 1506-ban tűzvész pusztította el, 1661-ben pallosjogot nyert. 1553-tól 1593-ig és 1596-tól 1686-ig török uralom alatt állott. A város sokat szenvedett a portyázó törököktől és vallási villongások is pusztították. Falainak nyoma sem maradt. A város 1747-ben kiváltotta magát jobbágyi kötelezettségei alól és szabad város lett. 1769-ben kálvinista polgárai megtámadták a katolikusok menetét, mire 1771-ben Mária Terézia a kálvinista templomot leromboltatta.

1786-ban Kishont vármegye székhelye lett. 1805-ben az austerlitzi csatából hazatérőben Kutuzov serege szállt meg itt. 1831-ben kolerajárvány pusztított. 1845 májusában itt választották meg Petőfit tiszteletbeli táblabíróvá. 1849 júliusában itt kezdte meg az egyezkedést Görgey az oroszokkal. Protestáns főgimnáziumában sok neves személyiség tanult, köztük Mikszáth és Izsó Miklós is. 1883-tól 1922-ig, majd 1938-tól 1944-ig ismét Gömör-Kishont vármegye székhelye (1944 december 21-én foglalták el a szovjetek).

1948-ban Rimatamásfalvát, 1973-ban Baktit, 1974-ben pedig Dúsát, Mezőtelkest, Alsó- és Felsőpokorágyot csatolták Rimaszombathoz, melynek területe így csaknem a háromszorosára, 28,22 km²-ről 77,55 km²-re nőtt. 1976–1990 között Zeherje is Rimaszombathoz tartozott.

Nevezetességei

- Római katolikus plébániatemploma a 18. század közepén épült barokk stílusban. Szép falfestményei vannak. Mellette áll a város első világháborús emlékműve.
- A katolikus plébánia 1775-ben épült barokk stílusban, a főtér egyik legszebb épülete.
- Református temploma 1784-ben épült empire stílusban, tornya 36 m magas. Itt nyugszik Ferenczy István szobrászművész, sírján Eurydiké szobra áll.
- Evangélikus temploma 1786-ban épült copf stílusban, tornya 1856-ban készült. Felszerelését IV. Gusztáv Adolf svéd király adományozta 1803-ban, a bécsi svéd követség megszüntetett kápolnájának felszereléséből.
- Az egykori vármegyeháza 1798-ban épült empire stílusú épület, itt választották Petőfit tiszteletbeli táblabírává.

A régi vármegyeháza épülete a Fótéren, ma járási könyvtár

- Az új megyeháza 1902-ben épült eklektikus stílusú épület, homlokzatán Gömör vármegye címere látható.
- A városháza 1801-ben épült barokk-klasszicista stílusban.
- A Gömöri Múzeum épülete 1850-ben huszárkaszárnyának épült, majd iskola, 1882-től pedig Fábry János alapításával múzeum lett.
- A régi gimnázium épülete 1794-ben épült, később kétemeletesre bővítették barokk stílusban. Itt tanult 1857 és 1863 között Mikszáth Kálmán is Fábry János osztályában.
- Az új gimnázium 1904-ben épült neoreneszánsz stílusban.
- Tompa Mihály szobra, Holló Barnabás alkotása a város nagy szülöttét ábrázolja. 1902-ben avatták fel.
- A Huszth-ház, Petőfi szálláshelye 1845-ben, falán emléktábla. 2006 nyarára lett teljesen felújítva, továbbá egy kis emlékszobának is helyt ad.
- A vízimalom 1823-ban épült, itteni látogatásakor Petőfi itt fürdött meg a Rimában.
- Holokauszt-emlékmű az egykori zsinagóga helyén. Mag Gyula szobrászművész, két mőzesi kőtáblát jelképező alkotását 2005. május 5-én avatták fel. Az emlékmű a városból elhurcolt több mint 1200 zsidó lakosnak állít emléket. A zsinagógát 1988-ban bontották le.

Ferenczy István (1792–1856) emlékműve a református templom homlokzatán

- A tamásfalvi városrészen áll a Zathureczkyek klasszicista kastélya. Ma mezőgazdasági kutatóintézet van benne.
- A tamásfalvi harangtorony a hagyomány szerint már a 16. században is állt, 1945 után restaurálták.
- Szabatkapusztán a törökök 1553-ban, Fülek elfoglalása után várkastélyt építettek, innen sanyargatták a környék népét. Ma csak csekély maradványai láthatók.
- Kurinc-pusztán egykor johannita kolostor állott.
- A Barátkút Kurinc-pusztá közelében csobogó forrásával a városiak kedvelt kirándulóhelye volt. A johanniták ide jártak ivóvízért.
- A város melletti Kőjankó szikla alatt negyedkori tó található, közelében barlangok láthatók.

Kulturális élet

- *Győry Dezső Kulturális Napok.*
- *A Tompa Mihály Országos Vers- és Prózamondó Verseny* országos döntőjét 1992 óta rendezik Rimaszombatban. A szavalóversenynek félévszázados hagyománya van, sokáig a Komáromi Napok keretében találkoztak az ország legjobbjai, később azonban Gömör szívében külön fesztivált kaptak a vers- és prózamondók.

Sport

- *Labdarúgás* – a szervezett futballélet 1908-ban kezdődött a városban. A helyi labdarúgóklub fénykora a kilencvenes évek végére tehető, az *FC Tauris Rimavská Sobota* 1996-ban feljutott az élvonalba. A 2003/2004-es idény óta ismét a másodosztályban szerepel.

Gazdaság

- Cukorgyára az 1980-as években 200 000 tonna cukorrépat dolgozott fel évente.

Források

- Csordás János: Rimaszombat a városrombolás jegyében 1960-1990.
- Botoš, A. 2016: Archeologický výskum na stavbe Rimavská Sobota-ul. I. Hatvaniho - Polyfunkčná budova. Gemer-Malohont 12.
- Jávorszky, J.: *Adalékok Rimaszombat történetéhez.* In: Herman Ottó Múzeum évkönyve (1996) XXXIII-XXXIV, 15-621. o.

- Blaskovics József 1989/1995: Rimaszombat és vidéke a török hódoltság korában.
- Jozef Paulík 1965: Súpis medených a bronzových predmetov v Okresnom vlastivednom múzeu v Rimavskej Sobote. Študijné zvesti 15.
- Fábry János 1905: Gömörmegyei Múzeum múltja és jelene. Rimaszombat.

Testvérvárosai

- Tiszaújváros, Magyarország
- Świętochłowice, Lengyelország

Forrás

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Rimaszombat>